

Pro vrchol Pradědu je dnes charakteristická stavba vysílače. Výhled na nejvyšší horu Moravy i Petrovy kameny však často ruší další stavby, jako na tomto snímku sloup a lana vleku B.

Pomůže Koncepce udržitelného rekreačního využívání oblasti Pradědu?

Ondřej Vítek

Národní přírodní rezervace Praděd je se svou rozlohou 2 000 ha největší v České republice. Statut ochrany má již od roku 1955 s cílem ochránit zdejší přírodní prostředí. Jako oblíbená lokalita lyžařských sportů však musí čelit negativním vlivům, spojeným jak s rekreačními a sportovními aktivitami návštěvníků, tak i s doprovodnými jevy, jako například budování dopravní infrastruktury či ubytovacích kapacit. Ke zlepšení situace by měla napomoci nedávno dokončená Koncepce udržitelného rekreačního využívání oblasti Praděd.

Většina návštěvníků míří do národní přírodní rezervace (NPR) za zimními sporty a příliš je nezajímají unikátní zachovalé porosty horských smrčín, přecházející do alpského bezlesí, či holé horské polohy a lavinové kary, které jsou předmětem ochrany. Lyžařský areál Ovčárna (1 300 m n. m.) je nejvýše položeným centrem lyžování v České republice a pro vynikající sněhové podmínky je vyhledávaným cílem milovníků zimních sportů. Ovčárna tvoří uprostřed národní přírodní rezervace jakýsi civilizační ostrov s budovami, velkým parkovištěm a vleky, který je zpřístupněn asfaltovou silnicí.

Využívání území NPR a I. zóny chráněné krajinné oblasti ke sportovním a rekreačním účelům v takovém rozsahu by nebylo samozřejmě možné bez povolených výjimek ze zákona o ochraně přírody a krajiny. V minulosti jich bylo uděleno hned několik a do jisté míry naplňovaly zájmy místních podnikatelských subjektů. Přesto každý rok přicházely další žádosti (např. o kácení stromů, vjezdy autem na vrchol Pradědu) a nikdo se nezabýval otázkami kumulativních vlivů z provozovaných či požadovaných aktivit. Rozhodování orgánů ochrany přírody a krajiny o výjimkách bylo nesnadné, protože neexistoval koncepční materiál, který by jasně stanovil, jak by mělo území vypadat z hlediska ochrany přírody i z hlediska sportovních aktivit v budoucnu – tedy jaký je jeho cílový stav.

Proto Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK) ČR rozhodla o zpracování koncepčního materiálu, který by měl ve výhledu 10–15 let řešit potřeby údržby a případného rozvoje rekreačních zařízení a zajištění ochrany přírody a krajiny v okolí Pradědu a zároveň by měl být podkladem pro rozhodování o výjimkách, případně pro jiná řízení. Zpracování materiálu bylo na základě výběrového řízení zadáno firmě Eko Group Czech, s. r. o., zastoupené Markem Banašem. Zároveň vznikla odborná pracovní skupina, v níž byly zastoupeny obě strany – odborníci na provoz rekreačních aktivit (nominovaní podnikateli), krajinné plánování, botaniku, rekreaci ve zvláště chráněných územích a na místní přírodní a krajinné poměry.

Výsledkem zhruba roční práce je obsáhlá studie analyzující stav území i problémy, které se zde objevují zejména ve vzájemném vztahu rekreace a ochrany přírody a krajiny. Z analýzy jsou vyvozeny návrhy cílů, opatření i indikátorů sledujících efekt případně provedených opatření. Na základě studie byla následně vytvořena vlastní Koncepce rozvoje NPR Praděd, soustředící se na návrhy péče o území na období jednoho desetiletí.

Navržená opatření přispívají k dosažení cílů stanovených v Koncepci, přičemž u některých z nich je kladen důraz na pořadí jejich realizace, mnohá jsou navzájem provázána. Koncepce tak dává poměrně jasnou představu o tom, kam by měla být oblast směřována a u jakých opatření lze předpo-

kládat širší podporu. Mezi nejvýznamnější opatření patří změny na parkovištích Hvězda i Ovčárna, změna režimu přepravy osob mezi Hvězdou a Ovčárnou i dále na Praděd a Švýcárnu, udržení dosavadní míry urbanizace území, zlepšení poskytovaných služeb, zabezpečení udržitelného lyžařského provozu a rozvoj některých měkkých forem rekreace. Navržený monitoring vybraných indikátorů by měl dávat představu o tom, zda se vytyčené cíle daří naplňovat.

Část odpovědi na otázku položenou v názvu článku je jednoduchá – Koncepce již pomohla státní ochraně přírody ve vyjádření potřeb a možností rozvoje oblasti Pradědu. Pokud by ale čtenář chtěl nalézt odpověď na to, zda skutečně nějak pomůže i zdejší přírodě a krajině, nezbude mu než sledovat vývoj, kterým se oblast bude v následujících letech ubírat. Neočekáváme, že všechno půjde tak hladce, jak to vypadá na papíře. Práce na Koncepci však přinejmenším daly naději na pokračování rozumné komunikace o potřebách, záměrech a možnostech tohoto krásného koutu naší vlasti.

Celý text koncepce najdete na internetových stránkách AOPK ČR – www.nature.cz.

Fotografie O. Vítek

Autor pracuje v AOPK ČR jako vedoucí odboru zvláštní ochrany přírody

Cíle Koncepce

- Hodnoty oblasti vhodně prezentovat vybraným cílovým skupinám návštěvníků
- Dosáhnout zlepšení znalosti území a chápání potřeby jeho ochrany mezi místními lidmi a návštěvníky
- Udržovat komunikaci a úzkou spolupráci v oblasti podpory a usměrňování rekreace mezi klíčovými partnery
- Provozovat takové turistické využívání území, které udržuje vysokou kvalitu prostředí, přináší příjemné pocity a hluboké zážitky návštěvníkům a podporuje místní ekonomiku
- Podporovat místní ekonomiku zachováním stávajících a nabídkou nových udržitelných rekreačních aktivit v území
- Těžiště budoucího rekreačního využívání orientovat na tradiční formy měkkého turismu
- Stávající aktivity tvrdého turismu umožnit jako doprovodnou nabídku v regulovaném rozsahu
- Při budoucí realizaci aktivit rozvoje rekreace vycházet z přirozených limitů území, legislativních mantinelů a z vyhodnocení udržitelnosti rekreace

Část členů pracovní skupiny při diskusi v terénu

SUMMARY

Vítek O.: Will the Sustainable Tourism Strategy Help the Mt. Praděd Area?

The Mt. Praděd Nature National Reserve (the Jeseníky Mts. Protected Landscape Area, northern Moravia) is the largest Nature National Reserve (NNR) in the Czech Republic, covering just 2,000 hectares. The area has been protected since 1955. As a popular ski destination, the NNR has had to be faced with various affects, related both to tourism

and sport activities carried out by visitors and associated phenomena, e.g. building the transport infrastructure or accommodation capacities. The current situation could be improved by the recently developed sustainable tourism strategy for the Mt. Praděd area. A background study analysed the area's current status and problems raised particularly within the tourism and nature conservation and landscape protection relationship. Based on the analysis, targets, measures and indicators monitoring effects of possibly implemented steps were developed. Consequently, the strategy of the Mt. Praděd area development was elaborated, aiming at management of the area for the next decade.